

PŘEDMLUVA

(z tištěné formy PD)

Federální statistický úřad vydává ve spolupráci s Českým statistickým úřadem a Slovenským statistickým úřadem výsledky podrobného zpracování statistiky pohybu obyvatelstva v Československé socialistické republice v roce 1973. Zpracování výsledků za rok 1972 vyšlo v edici Československá statistika, rok 1975, znak 07/07, poř. číslo 74, řada DEM, poř. č. v řadě 1, zpracování za rok 1971 vyšlo v téže idici, rok 1974, znak 07/07 poř. číslo 58, řada DEM, poř. č. v řadě 1.

Ve zpracování výsledků za rok 1973 nedošlo ke změnám. V územním zpracování byl soubor okresních měst a měst s 10 000 a více obyvateli rozšířen v důsledku dosažení desetitisícové hranice počtu obyvatelstva o město Uničov (okr. Olomouc), Jeseník (okr. Šumperk), Bánovce nad Bebravou (okr. Topolčany) a Nová Dubnica (okr. Povážská Bystrica). Naopak ze souboru bylo vyřazeno město Dubnica n. Váhom (okr. Povážská Bystrica), zatím nedosahující desetitisícové hranice.

Počátkem roku 1973 bylo v ČSSR 10 377 obcí, v tom bylo 7 380 obcí v ČSR a 2 997 obcí v SSR. Koncem roku 1973 se počet obcí snížil v celostátním měřítku na 10 368 obcí, z nichž v ČSR bylo 7 371 a v SSR 2 997.

Zpracování dat za rok 1973 potvrdilo, že tento rok byl již pátým v řadě let zlepšujícího se populačního vývoje. Vliv na to měla především pronatalitní opatření z let 1971-1973 a to:

- rozšíření výplaty mateřského příspěvku 500 Kčs měsíčně na všechny ženy s druhým nebo dalším dítětem do věku 2 let dítěte (od 1. října 1971),
- zvýšení jednorázové podpory při narození dítěte z dosavadních 1000 Kčs na 2000 Kčs (rovněž od 1. října 1971),
- další zvýšení přídavků na děti podle zák. č. 99/1972 Sb. (od 1. ledna 1973),
- zavedení půjček pro mladé manžele, umožňující odpis 2000 Kčs při narození prvního dítěte a jeho dožití 1 roku života resp. 4000 Kč při narození druhého a dalšího dítěte (od 1. dubna 1973).

Uvedená opatření vedla jak ke zvýšení porodnosti, tak ke zvýšení sňatečnosti. Ačkoli se v roce 1973 zvýšila i úmrtnost, přece přirozený přírůstek vzrostl a překročil opět stotisícovou hranici. Negativním jevem byl vzestup rozvodovosti, z něhož část byla důsledkem zrušení tzv. smířčího řízení při rozvodovém řízení, k němuž došlo právě v roce 1973.

Zpracování pramenného díla o pohybu obyvatelstva v roce 1973 řídili po odborné stránce Dr. Vladimír Srb (FSÚ) a Ing. Vladimír Ziegenfuss (ČSÚ) ve spolupráci se s. T. Volným (FSÚ) a dále se ss. J. Antoшовou a J. Marhanovou za oddíl sňatků a narozených, J. Tomancovou a J. Sádovskou za oddíl zemřelých a příčin smrti, A. Galíčkem a V. Čihákovou za oddíl stěhování a dále se s. M. Havlíčkovou (všichni ČSÚ), J. Jobem, Ing. S. Žákovou, Ing. A. Konečnou a H. Trojanovou (všichni FSÚ) za oddíl A. Přehled pohybu obyvatelstva a oddíl Ch. Dodatek. Oddíl rozvody a prohlášení neplatnosti manželství byl zpracován z podkladů ministerstva spravedlnosti ČSR (zpracování řídil T. Volný) a oddíl o potratech zpracoval Ústav pro zdravotnickou statistiku v Praze.

Svazek o pohybu obyvatelstva za rok 1973 je posledním svazkem řady Dem v nynější podobě. Další svazky budou vycházet v odlišné podobě vzhledem k tomu, že počínajíc rokem 1974 budou podkladem publikace přímo výstupní tabulky ze samočinného počítače.

V Praze v květnu 1976

Dr. Vladimír Trnka
ředitel odboru statistiky obyvatelstva a práce
Federálního statistického úřadu